

Ivan Šarčević
KRATKE PROPOVIJEDI

VLASTITA SAVRŠENOST ILI BRIGA ZA BOŽJU STVAR

15. nedjelja kroz godinu

Am 7,12-15; Mk 6,7-13

Od najstarijih vremena kršćanska se duhovnost razumijeva kao usavršavanje samoga sebe, a tek, i eventualno poslije toga, dakle, nakon što se postigne osobna savršenost, tek se onda može krenuti u promjenu drugih i promjenu svijeta. I većina suvremenih duhovnih pravaca usredotočena je na prilagodbu čovjeku pojedincu i na obraćenje samoga sebe. Druge se može mijenjati tek ako smo obratili sebe, geslo je suvremene duhovnosti.

Nasljedovanje Isusa Krista, međutim, nije usredotočenost na vlastitu savršenost. Ono u sebe nezaobilazno uključuje svjedočenje drugima darovana smisla, poklonjene radosti pronadene Spasitelja.

Današnja čitanja govore o biblijskom razumijevanju čovjeka kao Božjega glasnika među ljudima, o duhovnosti zadatka među drugima a ne usavršavanja sebe. U razumijevanju čovjeka Biblija ne inzistira najprije na svojstvima koja čovjek treba imati da bi bio Božji prorok ili navjestitelj Isusa iz Nazareta, nego se i osobnost i poziv stapaju s poslanjem, sa zadatkom koji treba obaviti. Niti se Amosu niti učenicima koje Isus šalje da propovijedaju postavljaju uvjeti duhovne savršenosti. Od njih se ne traži da prije nego stupe među ljude istreniraju svoju osobu pobožnim vježbama, postovima i molitvama, strogom askezom, nego se pred njih postavlja jasan, iako uvijek vrlo težak zadatak. Božji proroci i Isusovi učenici ne oblikuju svoju osobu zadržavajući se

na čišćenju sebe, niti samo na pozivu nego kroz poslanje, kroz obavljanje svoga zadatka. Tako identitet vjernika prema Pismu, osobito prema Isusovom gledanju na čovjeka, svoga učenika, identitet je poslanja a ne statičnoga klesanja svoje osobe koliko god to klesanje bilo hvalevrijedno i korisno.

U prvom čitanju slušamo da na protivljenje Amasje, betelskoga svećenika, Amos odgovara kako on nije pozvan od ljudi zato što je idealan, nego ga je Bog, kao obična stočara i uzgajivača divljih smokava, pozvao u službu i dao mu posve jasan zadatak. Iz Južnoga kraljevstva stigao je u Sjeverno, iz Judeje u Izrael, da opomene i svećenike u Betelu i kralja Jeroboama i narod da se odvajaju od Boga i da će logikom svoga zla ponašanja, a ne Božjom srdžbom, smrtno stradati. Amos, oboružan sigurnošću Božje pratnje i stamenom vjernošću svom poslanju, ne uzmiče pred profesionaliziranim svećenikom niti strahuje kad mu Amasja govori da je Betel kraljevsko svetište i da tu ne smije govoriti. Amosovo poslanje i jest da i svećenicima i kralju i narodu posvjedoči Božju suverenost, te kako nijedno svetište ne može biti kraljevsko, pod političkim ili nacionalnim patronatom. Mjesta okupljanja na molitvu nisu mjesta zemaljskih promocija i trgovina, nego proslave Boga. Svetišta su sveta, jer je Bog jedini svet.

U odlomku iz Markova evanđelja Isus šalje svoje učenike, dva po dva, da čine ono što čini on, njihov Učitelj: da idu među ljude, da od njih traže da se obrate; da se odvažno suoče s tamnim i zlim silama, te da budu tješitelji i ozdravljaju bolesne. Da pođu na put promjene svijeta, Isus im ne postavlja uvjet savršenstva, nego da u svojoj nesavršenosti, grešnosti, svjedoče nađeno blago, život s njime. Isus zahtijeva da sa sobom ne nose gotovo ništa, što označava da se posve oslone na Božju pratnju, da ne mijenjaju kuće, dakle da ne djeluju po principu prihvata i sviđanja. A otresanje prašine s nogu ondje gdje nisu primljeni, znači ne samo da nikoga ne prisiljavaju na svoj put, nego da u dostojanstvu hode među ljudima, sigurni u svoje poslanje i Božju blizinu.

Božji glasnik, nasljedovatelj Isusa Krista nije, dakle, čovjek okrenut svome obraćenju, privatnoj borbi sa svojim manama i grijesima, zaljubljenik svoje perfekcije, nego je poslan na širenje radosti života s Učiteljem, na obraćenje drugih Bogu, svjedok Božje stvari u suočavanju sa zlom i kroz pomoć i nježnu utjehu bolesnima i odbačenima.

PASTIRSKI ODMOR

16. nedjelja kroz godinu

Jr 23,1-6; Iv 6,30-34

Dovoljno je malo zaviriti u vlastiti život ili život svojih bližnjih i vidjet ćemo da nas ima vrlo umornih. Jednih od stalnoga posla i nemanja vremena, drugih, umornih od nerada, lijenosti i ubijanja vremena. Odlomak iz Markova evanđelja govori kako su se apostoli vratili sa svoga zadatka i izvijestili Isusa o rezultatima svoga poslanja, o onome što su naučavali i što su činili. Isusovi učenici ništa ne rade bez Učitelja. Sumiraju prijedeni put, čitav svoj život, pred Gospodinom. A on, poman i brižan, ne pokazuje nezadovoljstvo njihovim poslom. Štoviše, savjetuje im da se nakon obavljena zadatka povuku u osamu i da otpočinu. Marko piše kako su apostoli toliko radili da nisu imali kada ni jesti te da Isus zahtijeva da promijene svoje svakodnevlje, da se izmaknu od svijeta i nađu malo mira za sebe.

Preopterećeni ljudi zapadaju često u sličnu situaciju Isusovih učenika da se nemaju vremena odmoriti. Umor je danas oznaka većine. Kronični umor. A umor smanjuje radost, učinkovitost; čini nas razdražljivima, rastrganima, psihički neuravnoteženima pa i bolesnima do depresije. Umor, naravno, ne dolazi samo od posla. Umaranje se pojačava poslom koji radimo a ne volimo. Umor nastupa i kada nakon ustrajne i poštene zauzetosti naša dobra djela ne bivaju vrednovana ili čak posve krivo tumačena. Tako mnogi zapadamo u krizu smisla i umor čineći dobro koje nam drugi niječu, obezvrjeđuju ili ne žele vidjeti.

Isus šalje svoje učenike da se odmore. Ne govori se kakve je vrste taj odmor. Svakako im ne govori da jedan posao zamijene drugim, niti da slobodno vrijeme provedu u duhovnim naprezanjima. Ne spominje se molitva, ali posve je uočljivo da je i na odmoru Isus prisutan među svojim učenicima. Nema, dakle, vremena u kojemu bi Isusov učenik utekao od Učitelja ili ga isključio iz svoga života, kada bi suspendirao svoju vjeru. To je ona vrsta odmora kada u opuštenosti i tihoj, nepropisanoj Božjoj nazočnosti, naše uzavrelo svakodnevlje poprima staloženost, kada stvari ili ljudi kojima smo svednevice zaokupirani bivaju promatrani s distance, kada se gotovo sama od sebe postavlja ljestvica vrednota i važnosti, kada se naša uzburkana, rastresena ili nervozna nutrina smiruje i gotovo sama od sebe čisti,

kada se nenametljivom Božjom milošću preobražava u fini sklad nutarnjeg ravnovjesja.

Odmor u Božjoj prisutnosti, vremenski kratka opuštenost s mišlju na vječnost, relativizira naše brige i umišljenost naših projekata. Uz to, odmor ozdravlja od zaoštrenosti naših sudova i povrh svega obnavlja naše snage za novi početak. Odmor nikada nije svrha samome sebi. U evanđeoskom odlomku zamjetno je da je i odmor podređen poslanju, učeničkom poslu. Odmor nije praznina i odsutnost smisla. Njega se, po Isusovu primjeru, čak i prekida kada je potreba drugih takva da im se mora pomoći. Odmor dakle nije lišen odgovornosti za druge. Mi smo i dalje pastiri jedni drugih kako to kazuje omiljena Isusova i uopće biblijska slika.

Stoga, bili u poslu ili na odmoru, naše poslanje uvijek ostaje briga i odgovornost za bližnje. U prvom čitanju slušamo kako Bog preko proroka Jeremije poziva na odgovornost pastire, vođe naroda. Ne dopušta im da se jeftino sklone iza krivnje drugih, da svoju odgovornost prebace na druge. Optužuje ih da su upravo oni krivi za upropaštavanje, progon i raspršenost naroda, te da će se sam pobrinuti za svakog njegovog člana. U evanđelju, Isus se sažalijeva nad narodom, jer djeluje kao ovce bez pastira, izložen opasnostima, vukovima i krivim pastirima. U Isusu se ostvaruje obećanje dano Jeremiji za kraljevanja Sidkije čije je ime značilo *Bog je pravda* a u biti je činjena nepravda. Isus u našim poslovima i odmorima ukazuje na nužnost naše pravedne brige i odgovornosti za bližnje.

MAGIJA ILI LJUBAV

17. nedjelja kroz godinu

2 Kr 4,42-44; lv 6,1-15

I zgoda o Elizejevu nahranjivanju ljudi iz prvoga čitanja i odlomak iz Ivanova evanđelja, govore o Božjoj osjetljivosti za ljudske potrebe - i to ne samo duhovne, nego i fizičke. Oslanjajući na Boga čini da hrane ima dovoljno, štoviše dijeljenjem se hrana umnožava i ima je u izobilju.

U prošlonedjeljnom čitanju iz Markova evanđelja ostavili smo Isusa da s učenicima prekida odmor, jer mu je nagrnuo silan svijet. Danas, i u sljedećim nedjeljama, čitat ćemo Ivanovo

evanđelje i to šesto poglavlje koja govori o Isusu kao kruhu i hrani.

Današnji odlomak izvještava da se Isus našao na drugoj strani Galilejskog jezera, u pustom i nenastanjenom kraju. Opis dolazi nakon izvješća o nasilnom umorstvu Ivana Krstitelja pa su mnogi izgubili oslonac. Zato se oko Isusa okupilo mnoštvo i on kreće u akciju. Prepoznaje potrebe ljudi. Potom razgovara s učenicima da provjeri njihov stav, da ih pouči pravom odnosu prema narodu. Potom sam hrani okupljene i na koncu im uzmiče, jer su ga htjeli zakraljiti.

Iza Isusovih čina stoji cjelovita Božja briga za ljude. Ljudi mu dolaze jer su vidjeli njegova ozdravljenja bolesnih. Isus ih poučava, govori im, ali zna da čovjeku nije dovoljna samo duhovna hrana. Mora se jesti. Točno je čitava Biblija, a Isus posebno inzistira na čovjekom oslanjanju na Božju riječ, na siromaštvo koje priznaje nemoć i nužnost vjere u Boga. No, iz upućivanja učenika da se pobrinu i za materijalnu hranu, Isus traži od njih da svoje djelovanje ne zaodjenu samo u riječi, koliko god one bile oslobađajuće, u duhovnost ili spiritualiziranu ideologiju.

S druge strane, sigurnost oslanjanja na Božju riječ učinit će nas pouzdanim ljudima da nećemo ostati gladni. Poruka je to i kritika mnogim našim odnosima koje želimo graditi najprije i možda jedino na materijalnom. Koliko naime ljudi uvjetuju imanjem i novcem prijateljavanje, brak, ostajanje u obitelji? Koliko nâs razvijanje svojih talenata ili rad za zajedničku stvar uvjetujemo sigurnošću materijalnoga bogatstva? Strah od nemanja suzuje naše sposobnosti, čini nas tjeskobnima, skučenima plašljivima za pozitivni rizik. Pouzdanje u Božju riječ i međusobna ljubav stvaraju, pak, bogatstvo, razvijaju sposobnost. Nikada bogatstvo ne rađa ljubav.

Iz današnjih čitanja očito je također da ni Elizej ni Isus ne usredotočuju pozornost na čudo. Naime, mi kada slušamo ova čitanja, naša se misao stalno lijepi na čudo stvaranja kruhova. Konstruiramo „magijsku priredbu“. Evanđelist, međutim, na to uopće ne troši riječi. Ne govori ni o kakvim stranima jezicima ili posebnim gestama koje Isus čini kako bi umnožio kruh. Isus izgovara jednostavni blagoslov, zahvalnicu Bogu, uobičajenu pred jelo i onda sam dijeli hranu. Učenici su tek poslužitelji. I kao što čudo ne proizvodi vjeru, nego obrnuto, tako i ovdje, Isus ne želi čudom potaknuti gladne da se oslone na njega. Vjera u njega ne

nudi materijalno bogatstvo, nego iz vjere će imati svatko, i to u izobilju.

No, kolika je naša ljudska navezanost na čuda i posjedovanja, na naše političke i zemaljske predodžbe, konstatira se na kraju današnjega evanđelja. Isus se sklanja od mnoštva, bježi, jer ga nisu, jer ga nismo razumjeli. Nije došao da pravi čuda i da time postane kralj, nego da uputi ljude da se posve oslone na Boga, na njegovu riječ. Isus nije došao da vlada kraljevanjem ni tiranijom, tamnim silama ni čudesnim moćima, nego jednostavnom i susretljivom blizinom i služenjem. Nikoga ne ucjenjuje ni čudom ni hranom, nego nudi oslobađajuću riječ, ljubav koja podaruje smisao, osnažuje zajedništvo, stvara i materijalno blagostanje.

EGIPATSKI LONCI ILI SLOBODA

18. nedjelja kroz godinu
Izl 16,2-4. 12-15; Iv 6,24-35

Koje je naše osnovno životno načelo? Od čega je bitno sastavljeno naše čovječstvo ako ga imamo i ako se pitamo za njega? Od čega živimo? Čime hranimo svoj duh? Što ili tko nam je najbitniji u životu? Ako jesmo, komu smo istinski zahvalni? Tko je to u našem životu ona prekretnica ili onaj temelj na kojemu počiva zgrada naše osobnosti? I možemo li uopće, ako i postavimo ova pitanja, iskreno na njih odgovoriti, jer nisu li naši odgovori prebrzi ili naučena pobožna frazeologija kojom potvrđujemo naš vjernički ili društveni ugled? U konačnici, je li Isus Krist mjera našeg ljudstva, prvi i posljednji sugovornik naših riječi i šutnji, naših radosti i patnji, ili je on tek estetski privjesak našoj nesmirenosti, pozlaćena kulisa javnih nastupa, pribježište i zaštitna maska naših sebičnosti?

Složit ćemo se da je sloboda ako ne prvo a onda jedno od osnovnih načela života. Ona pripada osnovnoj ljudskoj čežnji, tako dubinskoj, s kojom je povezano samo značenje čovjeka, jer čovjek je čovjek samo ako je slobodan. Istodobno iskusujemo da naša ljudska sloboda nije apsolutna. Uvijek je povijesna, uvjetovana sloboda - ne samo bližnjima, drugim ljudima, nego i našom naravi, mnogim stvarima, nekada sitnicama.

U današnjem prvom čitanju opisana je situacija izraelskoga naroda u pustinji, na prolazu iz Egipta, zemlje ropstva, prema obećanoj zemlji slobode i blagostanja. U toj situaciji pak možemo prepoznati trajnu ljudsku dilemu. Mrmljanje u pustinji oslikava najgoru kušnju slobode. Tjeskoba izgladnjelosti, nesigurnost neimaštine ugrožava slobodu. Čovjeku je, kako piše Dostojevski u *Velikom inkvizitoru*, najveća muka kada se domogne slobode komu ili čemu će je pokloniti, i to odmah. Ropstvo i egipatski lonci trajno nagrizaju iskorak prema višem, a pustinja slobode nije podnošljiva. Sužanjstvo se nameće kao normalna situacija, narod čak priziva smrt, dok sloboda traži napor, odricanje, strpljivost i disciplinu. Do nje se stiže pustinjom u kojoj se iskusi odsutnost smisla ali i mogućnost potpune ovisnosti o Bogu. Sloboda tako prerasta u odluku. Ona ne biva samo darovana, ona se stječe.

U odlomku iz Ivanova evanđelja riječ je o tome kako se mnoštvo dalo u potragu za Isusom, jer ih je nahranio kruhom, jer ih je materijalno nasitio, a ne jer su prepoznali znamenje - Božju nazočnost u njegovu činu. Zato Isus i upozorava da prva čovjekova briga treba biti čovještvo, nepropadljiva hrana. Put do toga čovještva, inzistira Ivan evanđelist, jest vjera i nasljedovanje Isusa Krista, onoga koga je Otac poslao i opečatio.

Sad kad bi se Isus pojavio, a pojavljuje se kao i nekoć, kao nenametljiva osoba, kao nepotkupljiva vrednota, nećemo li i mi ipak izabrati nešto drugo ili nekoga drugoga, a ne njega? Nećemo li i mi poput njegovih sugovornika okrenuti se zemaljskim vođama a ne Bogu, čak izabrati Barabu a ne njega? Nećemo li i mi zaključivati da je i nas nahranio ili oslobodio naših egipatski sužanjstava neki zemaljski moćnik, kao što su njegovi slušatelji mislili da ih je nahranio Mojsije, da im je on darovao slobodu? Nećemo li možda odgurnuti Isusa barem dok ne izvršimo svoj samostalno isplanirani zadatak ili mu reći da sačeka dok se ne isfeštamo s onima koji su nam draži? Zašto nam tako često izgleda da naša vlastita vjera krnji naše čovještvo, da Bog, da Isus, orobljuju ili umanjuju našu sreću?

Od čega ili od koga uistinu živimo? Čime hranimo svoju dušu?

Isus se nudi kao neprolazna, nebeska hrana našem čovještvu, ali i kao kruh života. Ne dakle kao nebeska hrana koja bi nas odvajala od ljudi i našeg zemaljskog puta, preseljavala u

onostranost i u prezir zemlje. U njemu nam biva darovana hrana i piće u našoj izglednjelosti za istinskim susretom s Bogom i ljudima, za savjesno, slobodno i stvaralačko izvršavanje našega poslanja u svakodnevnicu.

ILIJINA HRANA I ISUS NEBESKI KRUH

19. nedjelja kroz godinu

1 Kr 19,4-8; Iv 6,41-51

U čitanjima ovih nedjelja i dalje slušamo o hrani, o kruhu, o jelu od kojega živimo cjelinom svoga bića, osobito u stanjima zamora i besperspektivnosti.

U prvom čitanju govori se o proroku Iliji koji se sklonio u pustinju, poražen i deprimiran tvrdoćom svojih sunarodnjaka. Naime, oni su se pod utjecajem kraljice Izabele, iz straha i dodvoravanja, odvratili od Božjeg puta. Priklonili su se idolima i kraljičinom novom kultu. Umoran, obeshrabren, s gubitkom smisla u svoje poslanje, Ilija bježi u osamu. Ispružio se pod stablo i zamolio Boga da umre. Mučan je život koji nema učinka, vanjskog uspjeha ni potvrde; primiće se tami očaja, čak i smrti. K tomu još, Ilija uopće nije bio poželjan među svojima. A onaj koga se izbjegava i s kime se ljudi ustežu susresti, hoda po uskoj hridi i vlastite propasti, ako nema uporišta s onu stranu očekivanja od ljudi.

Bog ne promatra čovjeka kroz slavu među ljudima niti kroz njihovu potvrdu, nego kroz čestitost srca, ali pri tome nikoga ne oslobađa muke poslanja. Iliji biva darovan san i čudesna hrana za dugi put, ali u njega je odluka. Kada se ispavao i okrijepio, iznovice mu se otkriva poklonjeni smisao. Zaputio se prema Horebu, mjestu susreta s Gospodinom, mjestu odakle će primiti nove zadatke.

I dok se Ilija sklonio u pustinju, Isus se - kako nas izvještava Ivan u današnjem evanđelju - nalazi usred ljudi. Nikamo ne uzmiče. Jedino kada ga hoće zakraljiti, kada hoće od njega učiniti zemaljskog moćnika; jedino kada želi u miru moliti i razgovarati s Ocem, on se povlači u osamu. Inače, uvijek je među ljudima. Čak je okružen i onima koji ga ne prihvaćaju. On je uvijek s argumentima prisutan. Nikad ne bježi iz razgovora, sve i do onoga trenutka kada će posvjedočiti svoje čovječstvo pred urnebesnom

i razdraženom svjetinom kojoj Pilat priopćava: Evo čovjeka! Isus stoji sam i kada na suprotnoj strani stoji čitav svijet!

U današnjem evanđeoskom odlomku Isus raspravlja sa svojim sunarodnjacima o karakteru njegova poslanja, zbog riječi da je on kruh koji je s neba sišao, koji je došao od Boga. Prvo što mu spočitavaju jest njegovo podrijetlo. Što to on ima „nebeskoga“, ako su mu poznati roditelji?

Isus Krist kako to Ivan opisuje, a kako ostaje trajno u povijest, jest skandal, kamen spoticanja, krizna točka našega čovještva, svijeta uopće, kako Ivan izražava ono za što mi kažemo čovječanstvo. Ivan i njegova zajednica jasno izriču vjeru da je Isus kruh nebeski, da je on život vječni, punina života za kojom čeznemo. Izričaji koje Ivan upotrebljava mogu doduše našim ušima zvučati teško i neprihvatljivo. Kako Isus može govoriti da se jede njegovo tijelo? Tijelo, u Ivanovu evanđelju i svjedočenju, kao i u semitskoj kulturi uopće, označava čitavu osobu. Stoga je ispovijest vjere ovdje posve radikalna - da se posve prihvati Isusova osoba, njegove riječi i djela, da se nasljeđuju on sav. Isus je u tom smislu, kruh, prava hrana kojom se postiže sreća života.

I dok se mi mnogi umaramo u svome poslanju, dok se obeshrabrujemo zbog svojih kompleksa, male pameti ili neljepote, zbog svoga siromašnoga ili dvoznačnog podrijetla, loše prošlosti ili ponašanja nekoga od naših bližnjih, ovdje je posve jasno zacrtan put da ostvarenje našega čovještva počiva u Isusu Kristu i to ne izdvojeno u privatnosti našega srca, ne samo u prihvatljivom i zaštićenom ozračju naših crkvenih ili prijateljskih zajednica, nego upravo usred svijeta, onamo gdje buktu život, onamo gdje čak bivamo prezreni zbog podrijetla ili osporavani, izbjegavani, omalovažavani ili oštećeni pa i progonjeni zbog stavova i načina kako živimo.

Isus je u povijesti čovječanstva najosporavanija osoba i istodobno nebesko, neprolazno blago od kojega nam dolazi blagoslov. On svjedoči dubinsku čovjekovu vezanost s Bogom Ocem i besprimjerno pokazuje kako se odnositi prema drugima. On je krajnji obzor ljudske čežnje za čovještvom, za puninom i srećom.

MUDROST ŽIVOTA
XX. nedjelja kroz godinu
Lzr 9,1-6; Lv 6,51-58

Dogodi nam se da se optužujemo kako smo samo mogli biti nerazumni u nekom događaju, da smo postupili prebrzo, glupo ili se dopustili zaglupljivati nečijim mudrovanjem, zavesti nečijim riječima. Uskoća duha, zaslijepljenost strašću, želja za čašću i novcem, glupost, često su izvor loših čina ili uzrok pristajanja uz nešto što u stvari ne podržavamo, ponekad i uža zlo. S druge strane, iznimno cijenimo ljude koji su mudri, kod kojih su u skladu riječi i ponašanje, koji istinoljubivo i odmjereno prosuđuju sebe, druge i svijet. Kod mudrih primjećujemo odsutnost straha, ugroženosti za svoj identitet. Oslobođeni kompleksa, oni djeluju samouvjereno, ali ne bahato. Ne moraju čak imati velikih škola, ali ne preziru pamet, nego svoju umnost iskazuju u ravnoteži s višim ciljevima i vizijama, uvijek kritični prema gluposti oko sebe, posve jasni između dobra i zla. Mudar čovjek nije bez muke i patnje, nego u njima otkriva smisao.

U današnjem prvome čitanju poosobljena mudrost poziva u svoju kuću, na gozbu. Predivnim slikama želi se izraziti univerzalna gostoljubivost, jer mudrost nikome nije uskraćena bez obzira na podrijetlo, izgled, status, sposobnosti... Ne govori se što bi bio sadržaj mudrosti, nego se izriče njezin dvostruki zahtjev. Prvi je pozitivno izražen: mudrosti se stiže kao dijete, djetinjom otvorenosti. To u kontekstu Biblije i Božje objave označava da je mudar onaj čovjek koji svoj život temeljno uređuje u odnosu s Bogom i njegovom riječju, da se izručuje Božjoj patnji i zaštiti.

Drugi zahtjev mudrosti iskazan je negativno: mudrost traži ostavljanje djetinjarija, onoga što ima karakter lažne ležernosti, samodovoljnosti i snalaženja, a u biti je svoje glava umišljenost, nerazborita briga za sebe i duboka nesigurnost. Mudar je onaj čovjek koji u govoru i djelovanju zadržava svijest milosrdne Božje nazočnosti, vjeru da je Bog stvoritelj, gospodar povijesti i vječnosti. Čovjek je, pak, Božje stvorenje, njegov život je konačan i projektiran za budućnost i zato je od presudne važnosti odlučivati se za dobro i izbjegavati zlo, odlučivati se za bitno a izbjegavati gluparije i djetinjarije. Mudar čovjek je onaj koji je otkriva smisao svega s onu stranu površnosti, koji ga živi u punini i onda kad naiđu izazovi, nevolje, zla i patnje.

U odlomku iz Ivanova evanđelja govori se također o životu, o tome da blagovanje tijela i krvi Isusa Krista donosi život vječni, život u punini. Iako je ovaj tekst kao i većina Ivanova šestoga poglavlja vezano za kršćansku euharistijsku gozbu, tijelo i krv su vezani za čitavu osobu Isusa Krista. Naime, u opasnosti smo da Isusovo tijelo i krv svedemo samo na euharistijske prilike, i da od svoga sastanka i zajedništva u Isusovo ime pravimo magijske priredbe. Nikada dostatno ponoviti da tijelo i krv označavaju čitavu osobu Isusa Krista. Zato i kršćanska euharistija ne iscrpljuje Gospodina kada ponazočuje njegovu posljednju večeru, smrt i uskrsnuće. S druge strane, euharistija nije svediva na riječi, na propovijed, niti samo na zajedništvo, a niti na hostiju i vino, osobito ne na fizikalne, biološke promjene kojima smo skloni u svojoj posesivnoj vjeri, dakle da svojim rukama ili jezikom dotaknemo transcendentno i vječno.

Evandeoska životna mudrost koju Ivan zahtijeva u govoru o Isusovu tijelu i krvi usred vremena nijekanja Kristova čovještva i tjelesnosti, usred gnoze i njezina zaoštrena oblika - doketizma, usred sporenja sa Židovima i svijetom, želi radikalizirati starozavjetnu poruku: Isusov učenik postiže mudrost korjenitim nasljeđivanjem Isusa Krista, tako korjenitim da uzima slike osnovne ljudske hrane koju učenik jede. Ivan stalno naglašava da su čovjekova prava hrana i piće osoba Isusa Krista. Euharistija je tome obredno postvarenje. Hostija i vino su materijalne prilike, tjelesna zbilja koja nas povezuje s nevidljivim a stvarnim Isusom Kristom, živom osobom u kojeg imamo djetinje povjerenja i nasljeđujemo ga otvorenim i bespridržajnim srcem djeteta.

NEVJERA U VJERI

21. nedjelja kroz godinu

Jš 24,1-2a. 15-17. 18b; lv 6,60-69

Čovjek - jedinstveno biće s mogućnošću dobrote, ali i grijeha i zloće. Čovjek - pred uvijek novim izborom čime će hraniti svoj duh i što će praktično raditi. Koliko li nas je već zatrovanih štetnom hranom, ili pothranjujemo svoju nutrinu rušilačkim energijama. Koliko nas kod drugih vidimo samo negativno. Koliko nas je pretvorilo život u kontrolu i bdijenje nad onima koje ne podnosimo, kojima zavidimo ili koji nas ne podnose, mrže - stalno o njima pričamo. Opterećeni neprijateljima, i naši prijateljski

odnosi bivaju okuženi prljavštinama i sitnoćama. Koliko nas sve činimo iz vanjske uvjetovanosti - da se dokažemo, da se svidimo. Malo što činimo iz slobode, iz iskrenosti, iz vjere.

Današnja čitanja ističu radikalnost života iz vjere, te, kao i Pismo u cjelini, naglašavaju kako nema jednom zauvijek osigurane vjere. Za odnos s Bogom trajno se trebamo odlučivati. Vjera je u stanju kontinuirane krize, gdje kriza nije panika i gubljenje glave, nego svjesno i slobodno, aktivno i povjerljivo pristajanje na iskreni dijalog s Bogom; slobodno odlučivanje za Božju stvar unutar alternative: vjere i krivovjerja, vjere i nevjere, vjere i praktičnog ateizma. Zato biti kršćanin nije posjed, nego stalno stjecanje slobode da se živi na Isusov način.

212

U prvom čitanju opisuje se događaj Jošuaina saziva duhovnih i političkih starješina, naroda, u šekemsko svetište. Pred njima postavlja pitanje vjere: hoće li služiti Bogu ili idolima? Naime, nakon što su izraelska plemena stigla u obećanu zemlju, nisu je našli očišćenu od drugih naroda, bogova i idola; nisu se našli u stanju sigurne vjere. Jošua postavlja pitanje obnove vjernosti Bogu na kolektivnoj razini. Ako prvaci iskreno pristanu na savez s Bogom, bez kalkuliranja i straha, budućnost će im biti zajamčena.

U odlomku Ivanova evanđelja sablazan i nevjera Isusovih protivnika ali i učenika doživljava svoj vrhunac. Da Isus postane temeljna hrana ljudskoga duha, da svoje čovječstvo hranimo na Isusu Kristu, stvarno, a ne samo riječima, da primjerice opraštamo kako on to traži, zar to ipak nije previše tvrdo i oporo, da ljubimo neprijatelje i one koji nas mrze, da život položimo za prijatelje, da se odlučimo za Isusovo antiherojstvo, nisu li to ipak preteški zahtjevi.

Zbog tvrdog Isusova govora mnogi odlaze. Odlaze i njegovi učenici. Gotovo tragično Isus postavlja pitanje i najbližima: Hoćete li i vi otići? Mnogi odlaze jer je Isus prezahtjevan. Mnogi odlaze jer su drugi, i bolji otišli; mnogi odlaze jer su kršćani i Isusove zajednice licemjerni. Čak i među onima koji su ostali, kako kaže Isus, ima onih koji ne vjeruju. Ima i onaj koji praktično izdaje Isusa, izdaja se ne odnosi samo na Judu.

Dok je u prvom čitanju bilo pitanje vjere i krivovjerja, u evanđelju je pitanje vjere i nevjere, praktične nevjere, ateizma u vjeri. To je ona naša gotovo svakodnevna situacija kada ustima govorimo da smo vjernici, ali nas istina o Isusu Kristu ne mije-

nja u životu, kada naše kršćanstvo postaje religija bez Krista, lijepi folklor ili unosna politika bez Spasitelja.

Isus nije lagani ni zavodljivi idol koji traži odobravanje i prolaznu sreću nego trajno nasljedovanje. Nema mirovanja u nijednom odnosu, osobito ne s Isusom. Događa se, međutim, da je Isus najmanje izazovan za „sigurne“ kršćane, za one koji štite svoju a ne Isusovu crkvu, svoju politiku. Isus mnogima uopće ne „smeta“, nego smetaju drugi. Isus je u našim riječima primireni, retuširani, sladunjavi zemaljski i ljudski svetac, a ne Svetac Božji. U našem djelovanju Isus je često iskrivljen, krivotvoren ili zaboravljen.

Isus se, međutim, uvijek nudi, ali nikoga ne prisiljava da oстане s njime i da ga nasljeđuje. Njegova zahtjevnost očekuje slobodan odgovor, osoban i svjestan pristanak iz vjere da on ima riječi života vječnoga, da nemamo kamo od njega, odnosno da kamo god išli, da je On naš sugovornik i pratitelj.